

An aerial photograph of a city square in Tampere, Finland. A red tram is stopped at a station platform. A pedestrian bridge with a glass railing spans a canal in the background. The square is filled with people walking and cycling. In the top left, a building has a sign that says 'ILVES ORIGINAL BY SOKOS HOTELS'. In the top right, a building has a sign that says 'TAMPERE'.

Raitiotien kehitysohjelman tilannekatsaus ja selvitystarpeet

Kaupunginhallitus 14.12.2020

Projektijohtaja Ville-Mikael Tuominen, Raitiotien kehitysohjelman

Esityksen sisältö

1. Päätösesitys kaupunginhallitukselle
2. Raitiotiejärjestelmän kehittäminen seudulliseksi vuosina 2020–2040
3. Vuoden 2021 tavoitteet ja tehtävät
4. Raitiotiejärjestelmän kehittämisen organisointi tällä hetkellä
5. Kuntien ja Tampereen Raitiotie Oy:n väliset vastuut ja velvoitteet

1. Päätösesitys kaupunginhallitukselle

Merkitään Raitiotien kehitysohjelman tilannekatsaus tiedoksi.

Käynnistetään raitiotien jatkokehittämistä tukevien selvitysten laadinta.

Raitiotien jatkokehittämistä tukevat selvitystarpeet

Raitiotiejärjestelmän jatkokehittämistä varten on tarve selvittää:

1. Missä vaiheessa muiden kuntien on luontevaa sitoutua Tampereen Raitiotie Oy:öön tai sen tytäryhtiöön.
2. Miten raitiotien kehitystyö organisoidaan Raitiotien kehitysohjelman ohjelmakauden päättymisen 31.12.2021 jälkeen.
3. Miltä osin Tampereen kaupungin ja Tampereen Raitiotie Oy:n välistä vuonna 2017 allekirjoitettua raitiotiehankeen vastuiden ja velvoitteiden siirtosopimusta on tarve täsmentää.

Selvitykset on tavoite käsitellä kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2021 Raitiotien kehitysohjelman tilannekatsauksen yhteydessä. Kaupungin kehitysohjelmien kokonaisuutta arvioidaan kevään 2021 aikana.

Raitiotien hankesuunnitelman Koilliskeskus-Pirkkala laadinta on tavoite aloittaa Pirkkalan kunnan kanssa syksyllä 2021. Lielahden maankäytön yleissuunnitelman yhteydessä laaditaan vuoden 2021 aikana tarkentava yleissuunnitelma raitiotieradasta osuudella Hiedanrannan keskusaukio - Ylöjärven kuntaraja.

2. Raitiotiejärjestelmän kehittäminen seudulliseksi vuosina 2020–2040

Raitiotie kaupunkistrategiassa 2030

Otteita kaupunkistrategiasta Tampere – Sinulle Paras, Tampereen Strategia 2030:

- *”Tampere on hyötynyt kaupungistumiskehityksestä monella tapaa ja tavoittelee jatkossa yhä suurempaa kasvua – kestäväällä ja inhimillisellä tavalla. Tampere haluaa olla vuoteen 2030 mennessä 300 000 asukkaan viihtyisä ja elävä kaupunki, Suomen toinen metropoli. Tampereen vahvuus on sujuva arki elämysten keskellä.”*
- *”Kaupungin tavoitteena on kasvaa vuosittain keskimäärin noin 3 000 uudella asukkaalla. Maankäyttöä, asumista, liikennettä, palveluja, taloutta ja investointeja tarkastellaan kasvutavoitteen suhteen kokonaisuutena.”*
- *”Yhdyskuntarakennetta tiivistetään ja kasvua suunnataan ensisijaisesti joukkoliikennevyöhykkeelle ja aluekeskuksiin. Raitiotietä kehitetään kaupungin liikennejärjestelmän runkona.”*

Raitiotie kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksessa 2020-2023

Otteita MAL-sopimuksesta:

- *”Toimenpiteet 2020–2023: Kestävän kasvun ohjaus:*
 - *1. Kunnat päivittävät yhteistyössä Rakennesuunnitelman 2040 ja ohjelmoivat sen toteutuksen ja toimeenpanon. Seudun joukkoliikennejärjestelmän kehityskuva määritetään rakennesuunnitelman päivityksen yhteydessä.*
 - *2. Kunnat kaavoittavat asumisen uudistuotannon pääosin olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Uudesta asuinkerrosalasta vähintään 80 % sijoitetaan keskustoihin, aluekeskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille.”*
- *”Valtio tukee kaupunkiseudun kestävän liikenteen edellytyksiä 12-vuotisen MAL-sopimuskauden aikana. Ensi vaiheessa valtio tukee seudun kuntia seuraavasti:*
 - ... f. Tampere ja Pirkkala käynnistävät kohti toteuttamista tähtäävän hankesuunnitelman laatimisen vuoden 2021 aikana ja mahdollisesti toteuttamissuunnitelman laatimisen vuonna 2023 osuuksilla Tays keskussairaala - Koilliskeskus ja Tampereen linja-autoasema - Härmälä - Pirkkala.”*
- *”Valtion osallistumisen alustavana lähtökohtana raitiotien laajentamisessa voidaan pitää nykyisen ja aiempien MAL-sopimuskausien kustannusjakoa kaupunkiseudun raitiotiehankeissa.”*
- *”Valtio linjaa pidemmän aikavälin osallistumisensa periaatteet hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen MAL-sopimuksen päivityksen yhteydessä.”*

Tampereen raitiotie, kehittämisskausi 1

Vuodet 2010–2020

Tampereen raitiotien ensimmäisellä kehittämisskaudella raitiotiejärjestelmää on suunniteltu ja rakennettu Tampereen kaupungin rajojen sisälle sijoittuvana joukkoliikenteen runkoyhteytenä Hervannasta keskustaan ja Pispalan kannaksen yli Lentävänniemeen. Sisältöä on laajennettu Taysin ja Hatanpään pistohaaroilla, jotka ovat alkua toiselle pitkälle raitiolinjalle.

Tähän raitiotiejärjestelmän perusinvestointiin kuuluu päävarikko Hervantaan ja toteutukseltaan haasteellisin keskustaosuus Itsenäisyydenkatu–Hämeenkatu–Pirkankatu ja Hatanpään valtatie.

Tampereen valtuusto hyväksyi raitiotien alustavan yleissuunnitelman v. 2011 ja yleissuunnitelman v. 2014. Valtuusto on 19.10.2020 tehnyt investointipäätöksen viimeisestä vuoden 2014 yleissuunnitelman kokonaisuuteen kuuluvasta osasta, radasta Pyynekintori–Lentävänniemi.

Tampereen raitiotie, kehittämisskausi 2

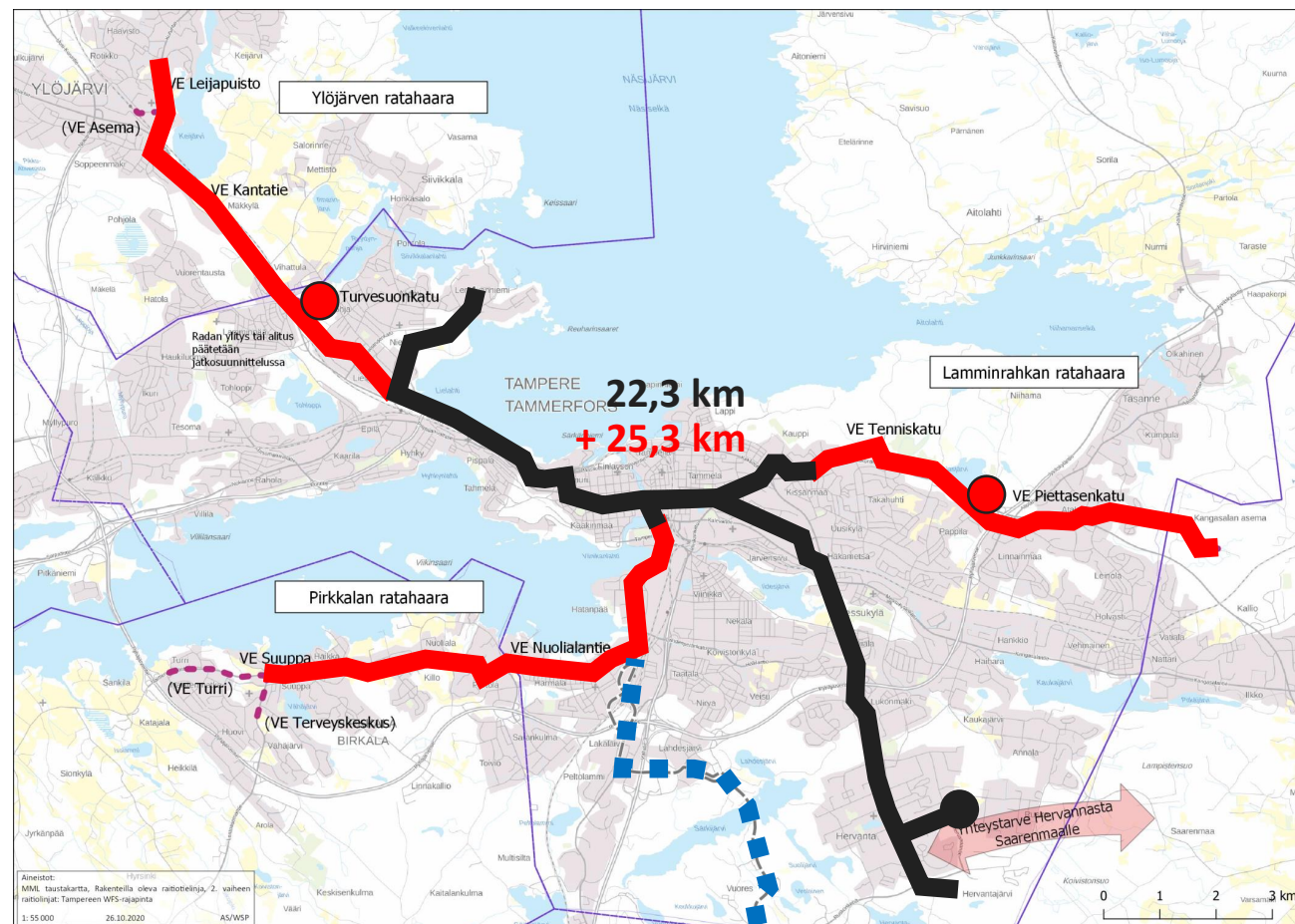
Vuodet 2020–2040

Tampereen raitiotiejärjestelmän kehittämisessä ollaan siirtymässä uuteen kehittämisskauteen.

Kehittämisskausi 2. Raitiotie laajenee seudulliseksi järjestelmäksi MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Raitiotien seudullisen yleissuunnitelman ratavarausten sijainnit on hyväksytty 19.10.–9.11.2020 Tampereen, Ylöjärven, Pirkkalan ja Kangasalan valtuustoissa.

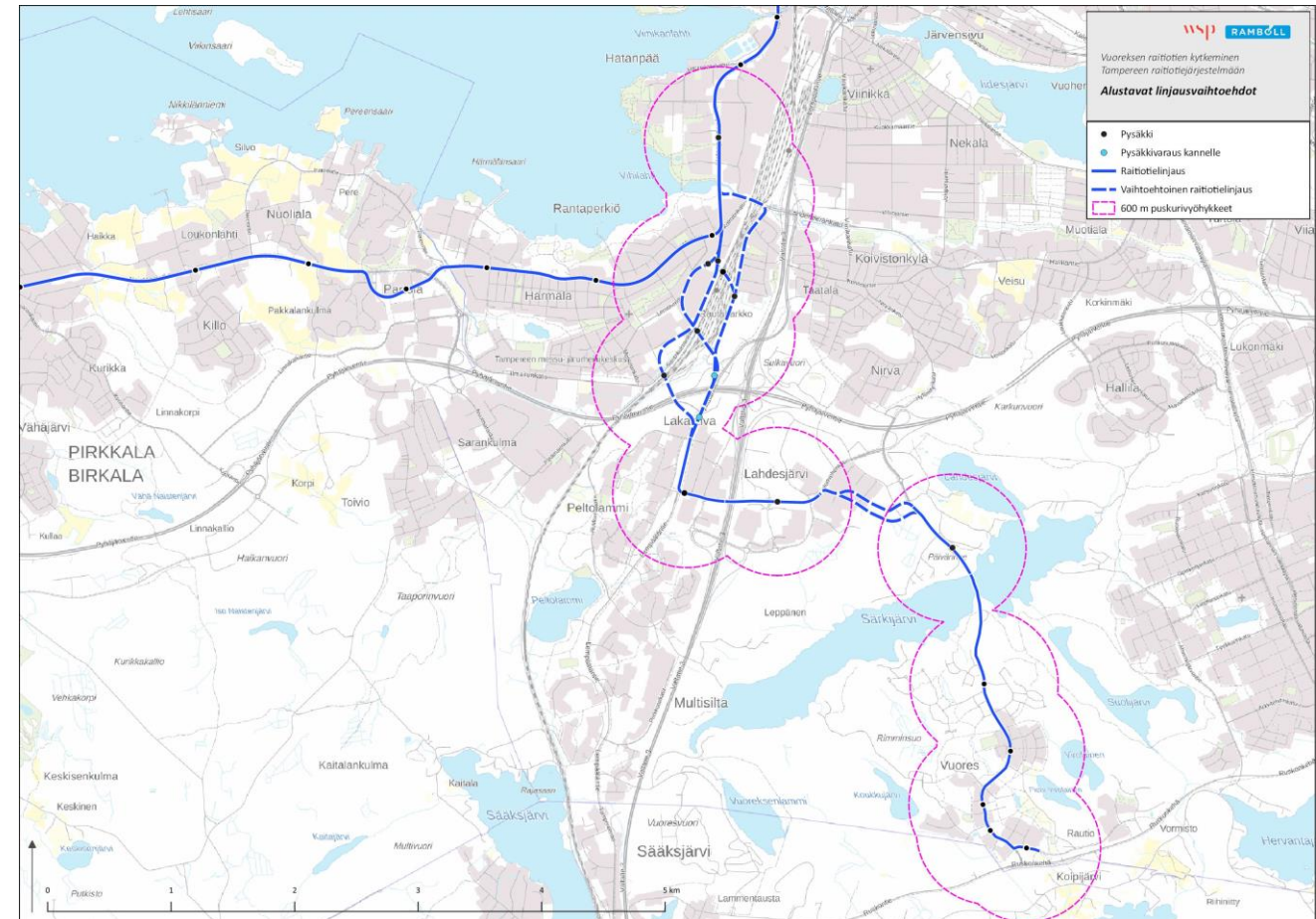
Tavoitteena on 2020–2030-lukujen aikana toteuttaa vaiheittain kolme Tampereen kuntarajan ylittävää raitiotien ratahaaraa. Kokonaisuuteen sisältyy kaksi, Hervannan päävarikkoa pienempää, raitiovaunujen yönylisäilytyksen varikkoa.

Kokonaisuuteen sisältyy Vuoreksen ratahaara.

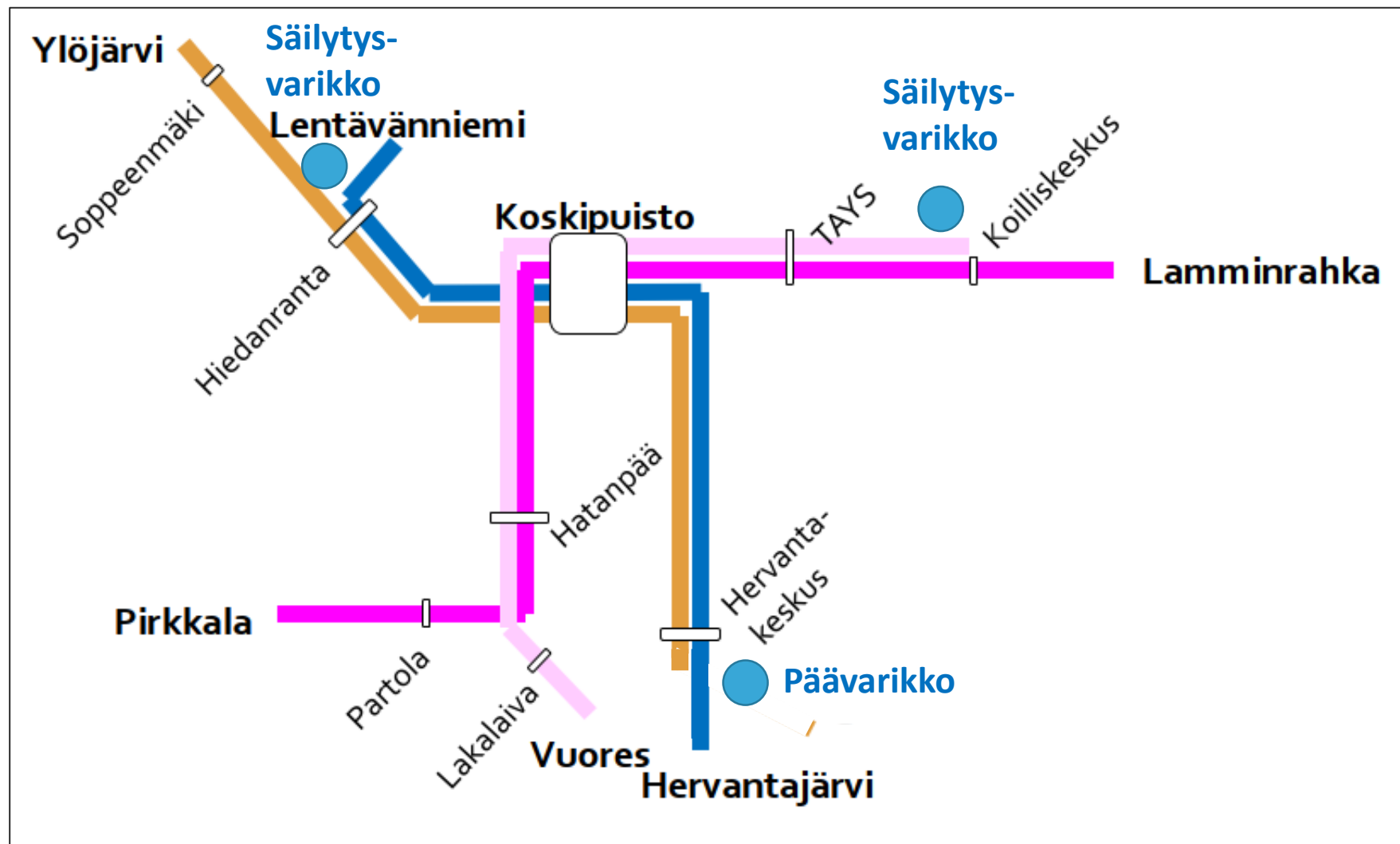
Vuoreksen ratahaara

- Tampereen kaupunki on v. 2020 kantakaupungin yleiskaavan taustaselvityksenä tarkastellut raitiotien linjauksen sijaintia Hatanpään valtatieltä Vuoreksen kaupunginosaan.
- Tarkastelu on tehty rinnan neljän kunnan yhteistyössä teetetyn raitiotien seudullisen yleissuunnitelman kanssa.
- Rataosuudella Hatanpään valtatie – Automiehenkatu on 3–4 raitiotieradan linjausvaihtoehtoa ratavaraukselle.
- Lahdesjärven teollisuusalueella on kolme raitiotien linjausvaihtoehtoa.
- Vuoreksen keskustassa raitiopysäkkejä on tiheässä. Vuoreksessa on tarve vielä arvioida uudelleen pysäkkien sijoittelua ja määrää.

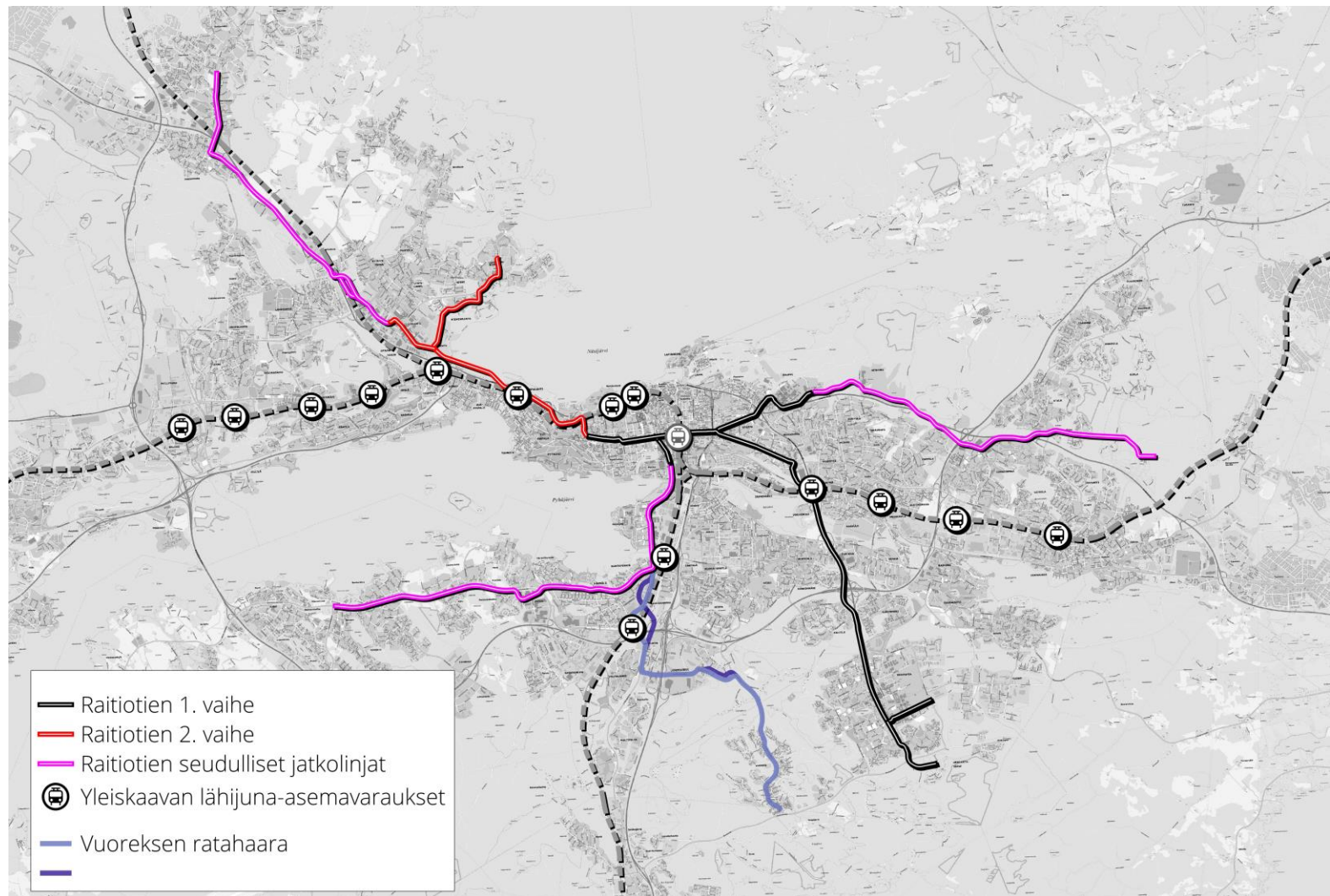
Ratahaaraparit ja varikot

- Koilliskeskus–Pirkkala-haara edellyttää säilytysvarikon toteuttamista. Varikko suunnitellaan Koilliskeskuksen tuntumaan ja se on tarve mitoittaa sekä Pirkkalan että Vuoreksen haaroja varten.
- Raitiotien jatkaminen Hiedanrannasta kohti Ylöjärveä edellyttää säilytysvarikon toteuttamisen Turvesuon alueelle. Turvesuon varikko voi olla Koilliskeskuksen varikkoa pienempi, sillä Turvesuon varikko on samalla raitiolinjalla kuin päävarikko Hervannassa.

Raitiotietä ja lähijunaa kehitetään rinnakkain

- Raitiotietä ja lähijunaa kehitetään Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmän osina rinnakkain.
- Mm. Hervannan, Lentävänniemen ja Pirkkalan suunnilla ei ole valtion rataverkon raiteita. Raitiotie on näillä suunnilla luonteva ratkaisu kehitettävänä joukkoliikenteen runkoyhteytenä.
- Mm. Tesoma, Nokia ja Lempäälä ovat valtion rataverkon varrella. Lähijuna on näillä suunnilla luonteva järjestelmä kehittää osana Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmää.
- Raitiotiejärjestelmä ja rautateiden matkustajaliikenne kohtaavat ja risteävät tietyissä kohteissa, mm. Tampereen rautatieasemalla.

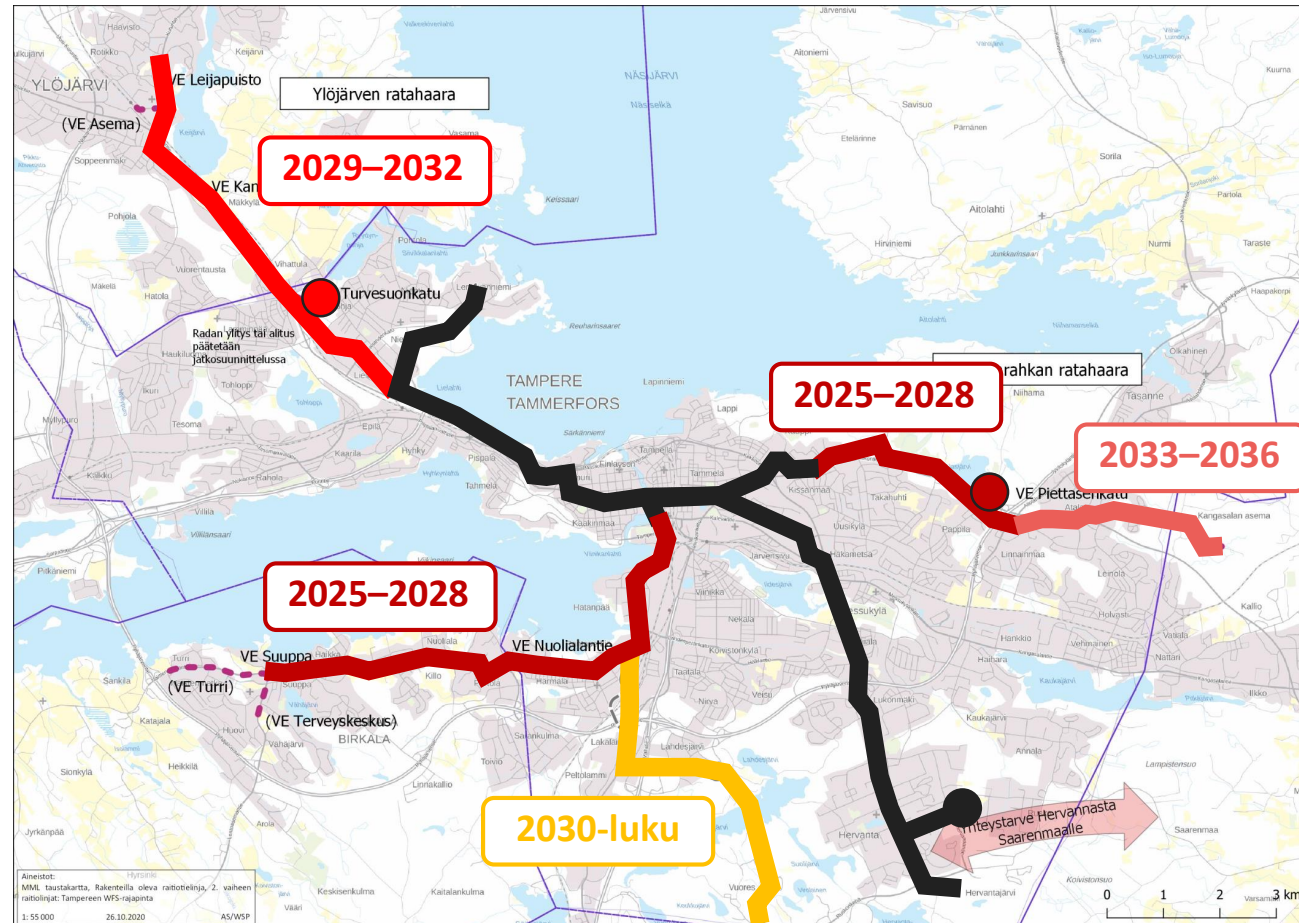

Arvio ratahaarojen toteuttamisaikataulusta

Tampereen raitiotie, kehittämisskausi 2

Jos oletetaan, että rakentaminen etenee jatkuvasti haara kerrallaan, niin tämän hetken arvio toteutusjärjestyksestä vuosilukuineen voisi olla seuraava:

1. Koilliskeskus–Pirkkala
 - Rakentaminen 2025–2028
2. Hiedanranta–Ylöjärvi
 - Rakentaminen 2029–2032
3. Koilliskeskus–Lamminrahka
 - Rakentaminen 2033–2036
4. Hatanpää–Vuores
 - Rakentaminen 2030-luvulla

3. Vuoden 2021 tavoitteet ja tehtävät

Raitiotien kehitysohjelman tavoitteet ja toimenpiteet, Talousarvio 2021

Valtuusto 16.11.2020 hyväksymä talousarvio:

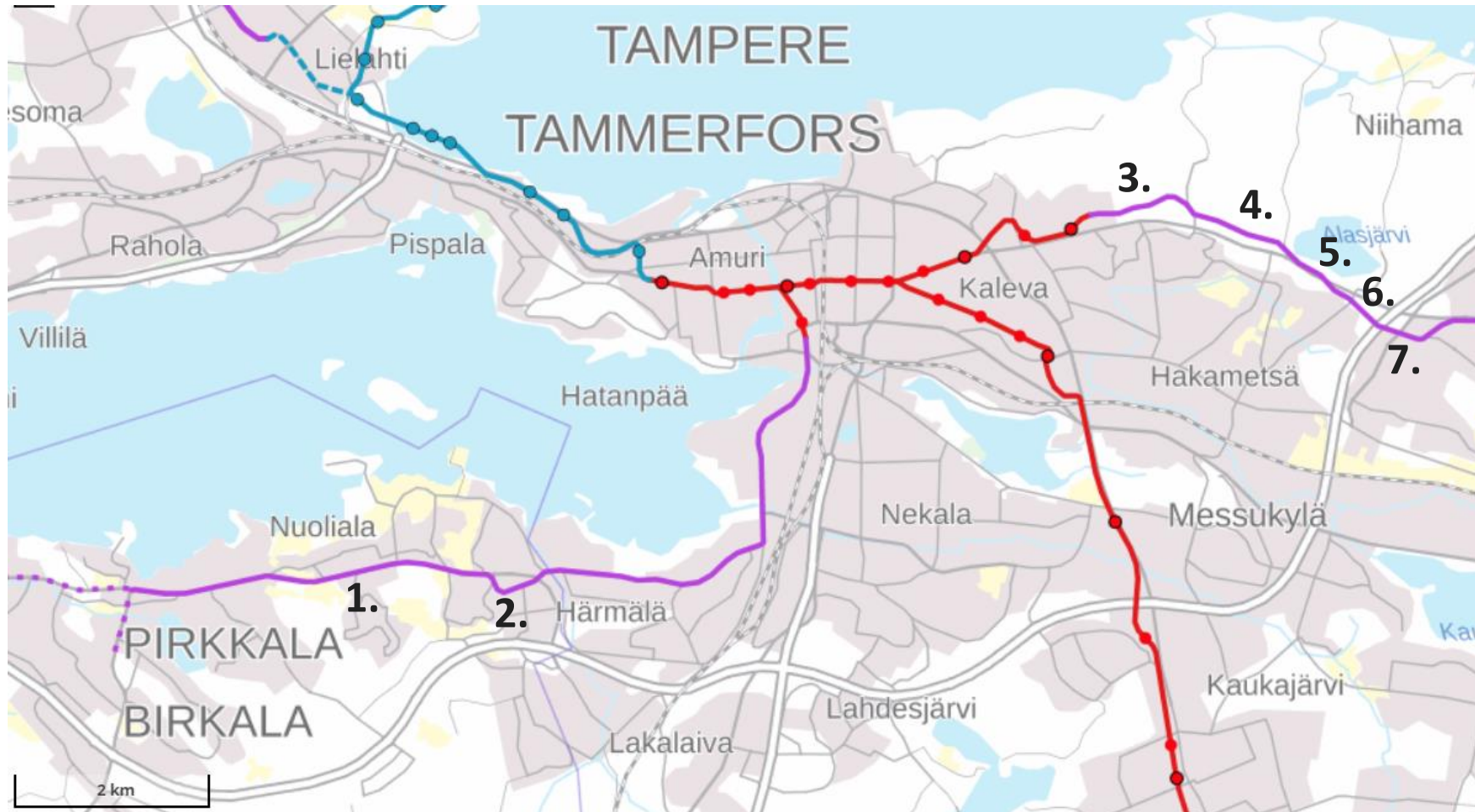
Raitiotien kehitysohjelman tavoitteet vuonna 2021 ovat:

- Raitiotien osan 1 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti ja kaupallinen liikenne on käynnistynyt onnistuneesti 9.8.2021 (talousarvion tavoite nro 33).*
- Seudullisen raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Koilliskeskus - Härmälä hankesuunnittelu on käynnistynyt (talousarvion tavoite nro 34).*
- Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti (talousarvion tavoite nro 35).*

Raitiotien kehitysohjelman keskeiset toimenpiteet vuonna 2021 ovat:

- Hankesuunnittelun Koilliskeskus - Härmälä valmistelu, käynnistäminen ja suunnittelun ohjaus.*
- Raitiotiehankkeen viestintään ja sidosryhmäyhteistyöhön osallistuminen osan 1 käyttöönotossa ja osan 2 rakentamisessa.*
- Raitiotiehankkeen kehitystoiminnan tehtävien organisointi ohjelman päättymisen jälkeen.*

Koilliskeskus–Pirkkala hankesuunnitelma

Mahdollisia aikataulullisia haasteita:

1. Naistenmatkantie
2. Partolan alue
3. Medi Park IV
4. Ruotulan golfkenttä
5. Alasjärven kohta
6. Heikkilänkadun varikko
7. Koilliskeskus

Koilliskeskus–Pirkkala hankesuunnitelma

Ehdotus:

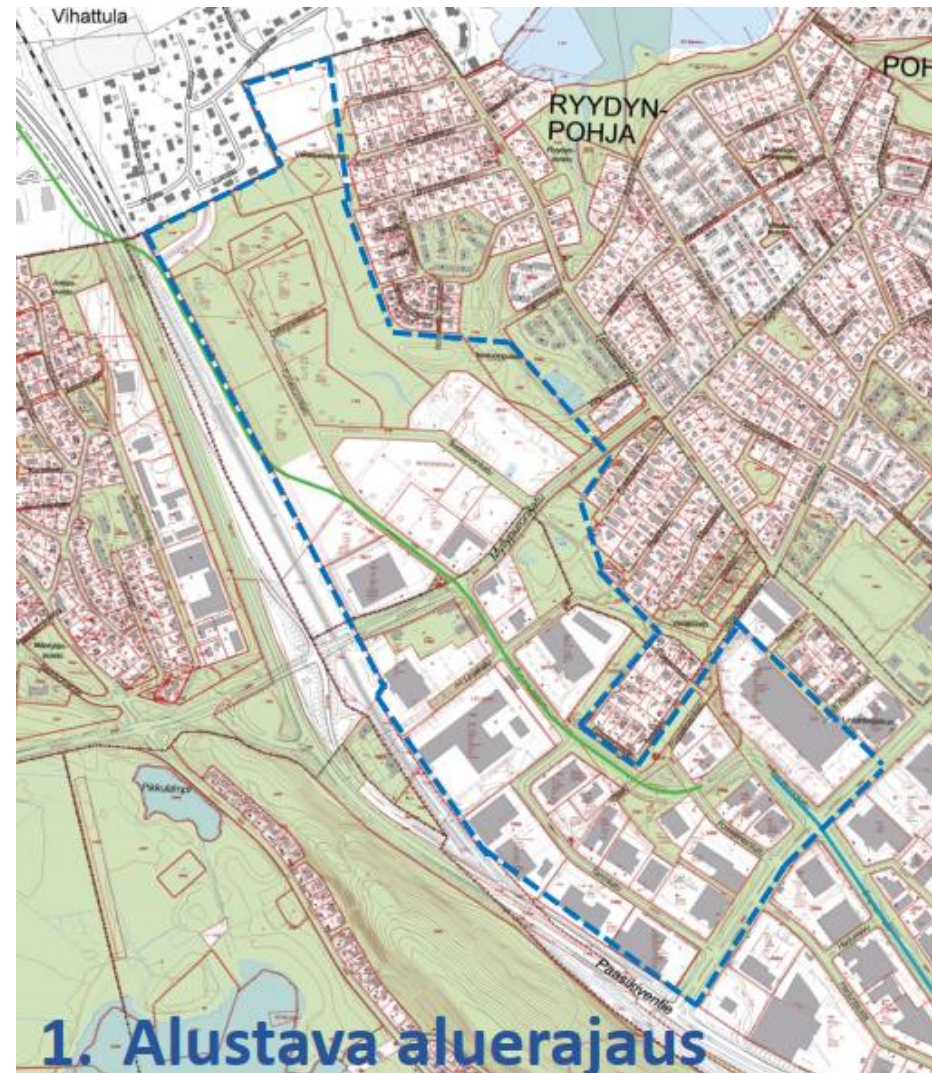
- Hankesuunnitelma laaditaan yhdessä sovitun toimintamallin, kuntien ja Tampereen Raitiotie Oy:n välisen sopimuksen mukaisesti
- Pirkkala–Sorin aukio ja Tays–Koilliskeskus osuudet kilpailutetaan yhtenä suunnittelutoimeksiantona
- Hankesuunnitelmassa laaditaan kuntataloudelliset hyötykustannuslaskelmat (ei tehty seudullisen yleissuunnitelman yhteydessä) ja kattava vaikutusten arviointi
- Pirkkala tarkastelee vaihtoehtoisia joukkoliikenteen toteutustapoja hankesuunnitelman rinnalla, yhdessä Nyssen kanssa
- Hankesuunnitelmasta seuraava askel on valtuuston päätös toteutukseen tähtäävän suunnittelun aloittamisesta sekä päätös inventointipäätöksenteon tavoiteaikataulusta

Mahdollinen etenemisaikataulu Koilliskeskus–Pirkkala

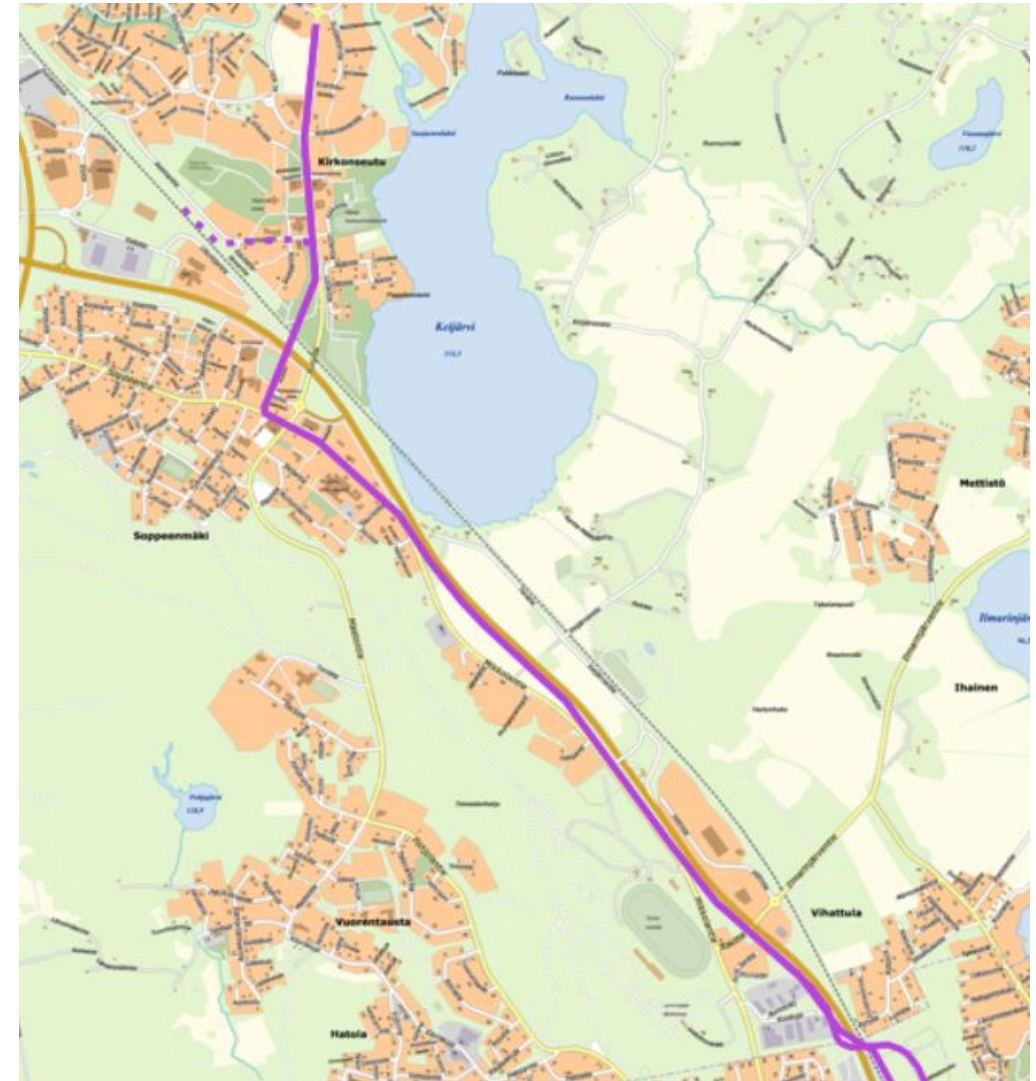
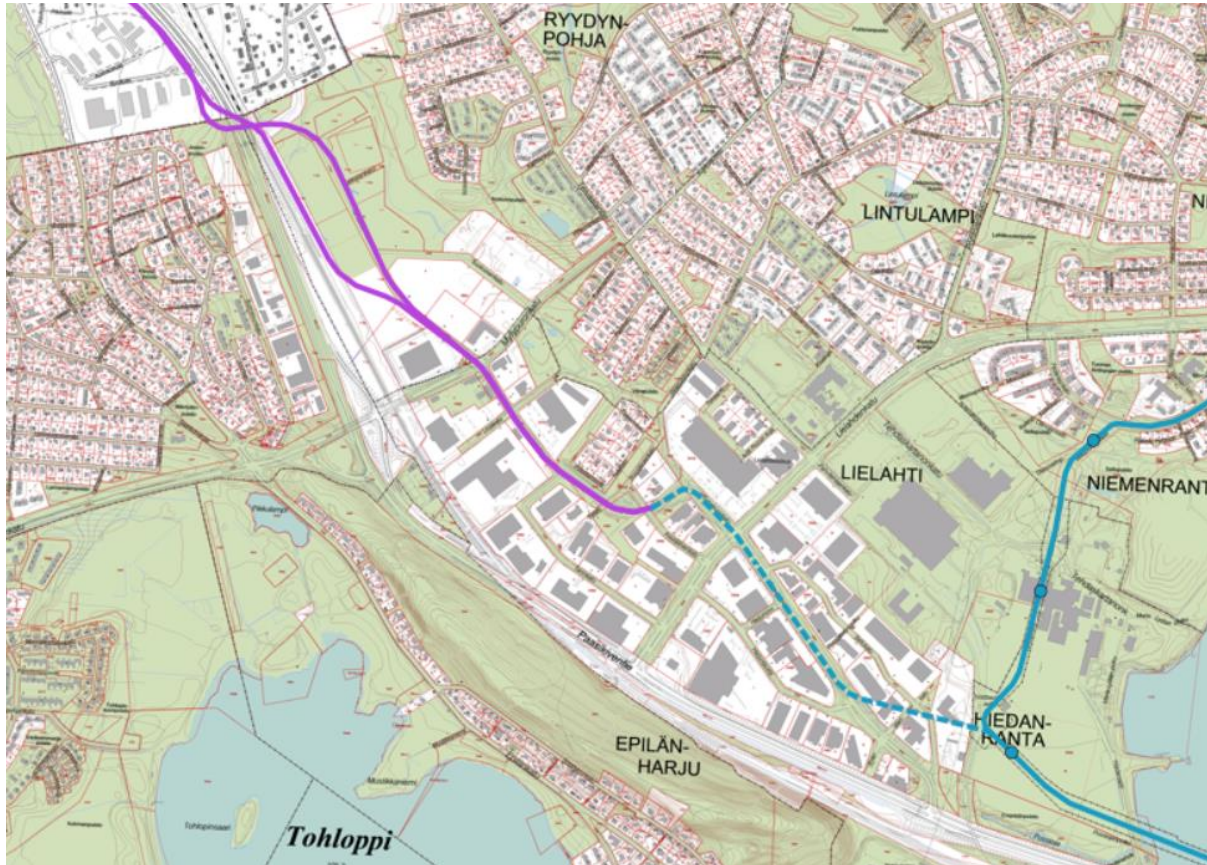
- 2021 - Markkinavuoropuhelu suunnittelijoille ja rakentajille, tarjouspyynnön laatiminen, hankintakilpailu, hankesuunnitelman aloitus syksyllä
- 2022 - Hankesuunnitelma valmistuu, toteutusmallin valinta, toteutussuunnittelijoiden ja rakentajien kilpailutus alkaa
- 2023 - Toteutussuunnittelijat ja rakentajat kilpailutettu, investointipäätökseen tähtäävä suunnitteluvaihe aloitettu
- 2024 - Kehitysvaihe päättyy, Tampereen ja Pirkkalan valtuustoissa päätöksenteko investoinnista
- 2025 - Rakentaminen alkaa
- 2028 - Rata ja varikko valmiita, liikenne aloitettavissa

Lielahden alueen yleissuunnitelma

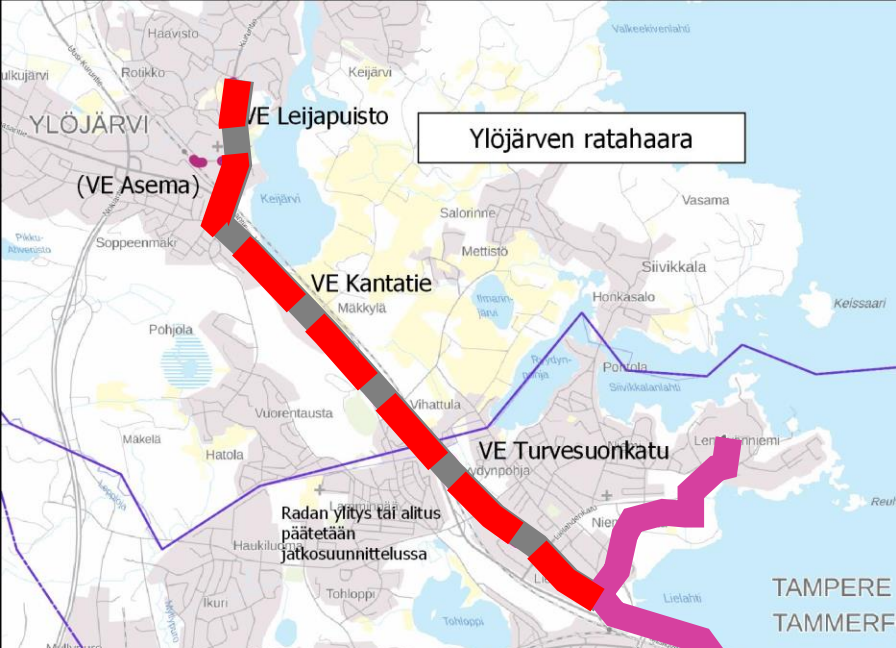
- Tampereen kaupunki on aloittamassa maankäytön yleissuunnitelman laatimisen Lielahdenkadun ja Ylöjärven kuntarajan välisestä alueesta.
- Tavoitteena on saada maankäytön yleissuunnitelman ehdotus valmiiksi syksyllä 2021 ja yleissuunnitelman hyväksyminen yhdyskuntalautakunnassa keväällä 2022.
- Alueen asemakaavat on tavoite valmistua 2024–2025.
- Samanaikaisesti v. 2021 Ylöjärvi laatii osayleiskaavaa Teivon ja Mäkkylän alueille.
- Lielahden maankäytön yleissuunnitelman rinnalla on tarve laatia tarkentava yleissuunnitelma raitiotieradasta.

Hiedanranta - Leijapuisto tarkentava yleissuunnitelma

Tavoiteltu suunnittelutilanne v. 2021

Hervanta–Pyynikintori ja Tays–Sorin aukio: Kaupallinen raitiotieliikenne aloitettu, maankäyttö tiivistyy edelleen radan varrella, pysäkkien saavutettavuutta kehitetään

Pyynikintori–Santalahahti (–Lentävänniemi): Rakenteilla, raitiotien liikennöinti on tavoite aloittaa Santalahahteen v. 2023 ja Lentävänniemeeseen v. 2024

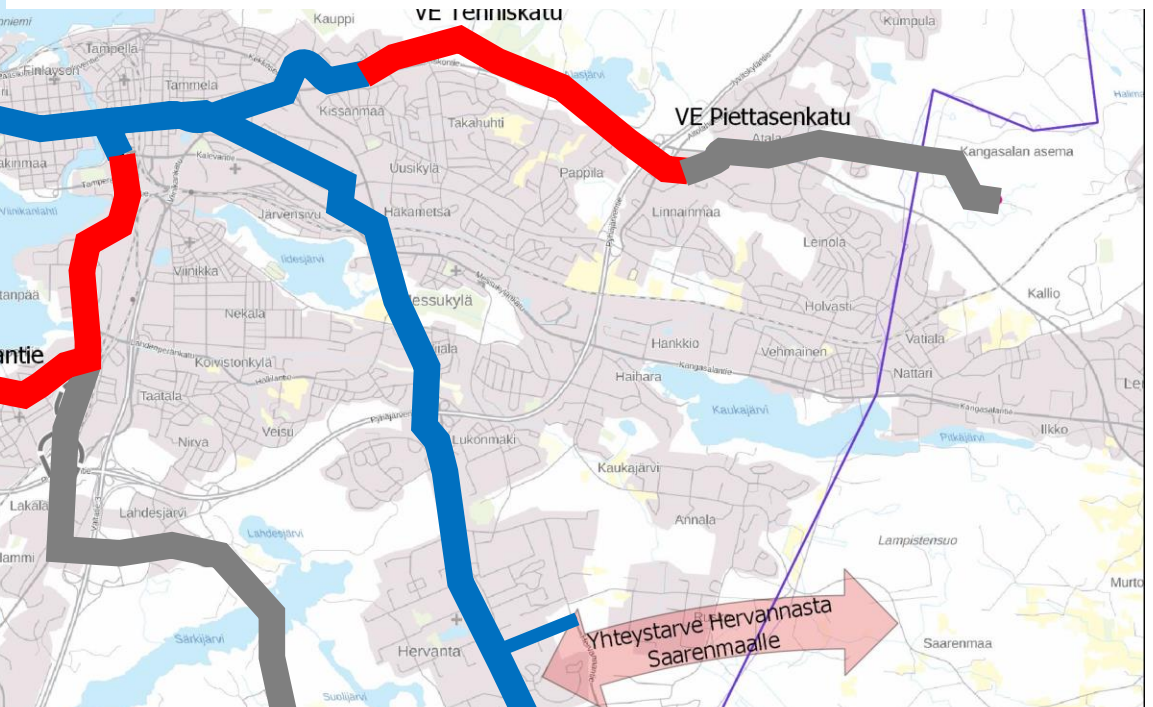
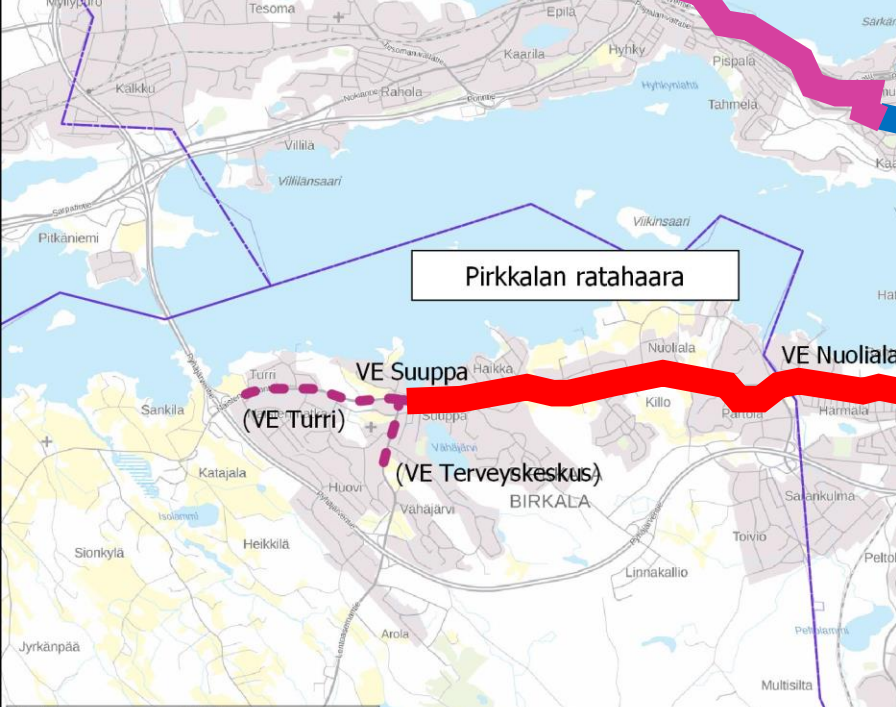
Suuppa–Sorin aukio ja Tays–Koilliskeskus: Hankesuunnittelu käynnistetty, suunnittelutarkkuutena tavoitteena lautakuntien hyväksymät alustavat katusuunnitelmat

Hiedanranta – Leijapuisto: Tarkentava yleissuunnitelma käynnistetty, laaditaan Lielahden maankäytön yleissuunnitelman ja Ylöjärven Teivon ja Mäkkylän yleiskaavoituksen rinnalla

Lamminrahkan ja Vuoreksen ratavaraukset tarkentuvat kohteittain maankäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmän suunnittelun tarkentuessa

Aineistot: MML taustakartta, Rakenteilla oleva raitiotielinja, 2. vaiheen raitiolinjat: Tampereen WFS-rajapinta
1: 55 000 26.10.2020 AS/WSP

4. Raitiotiejärjestelmän kehittämisen organisointi tällä hetkellä

Tampereen Ratikan strategiaprosessi

- Strategiaprosessi toteutettiin keväällä 2020 Tampereen Raitiotie Oy:n aloitteesta, yhdessä kaupunkiympäristön palvelualueen, Raitiotien kehitysohjelman ja Nysse joukkoliikenneviranomaisen kanssa.
- Tavoitteena oli muodostaa strategiakehikko raitiotiejärjestelmän johtamiseen ja kehittämiseen.
- Työ palvelee erityisesti Tampereen Raitiotie Oy:n johtamista, mutta myös kaupunkiympäristön palvelualue ja Nysse osallistuvat vahvasti työskentelyyn - menestyksellä raitiotiejärjestelmä edellyttää toimivaa yhteistyötä kaupungin, joukkoliikenneviranomaisen ja yhtiön välillä eri tasoilla.
- Tampereen Raitiotie Oy:n hallitus on hyväksynyt omalta osaltaan Ratikkastrategian 24.8.2020

Ratikan organisaatio

TAMPERE

Konserniohjaus

Kaupunginhallitus

Raitiotien kehitysohjelma (1.1.2017–31.12.2021)

Yhdyskuntalautakunta

Kaupunkiympäristön palvelualue

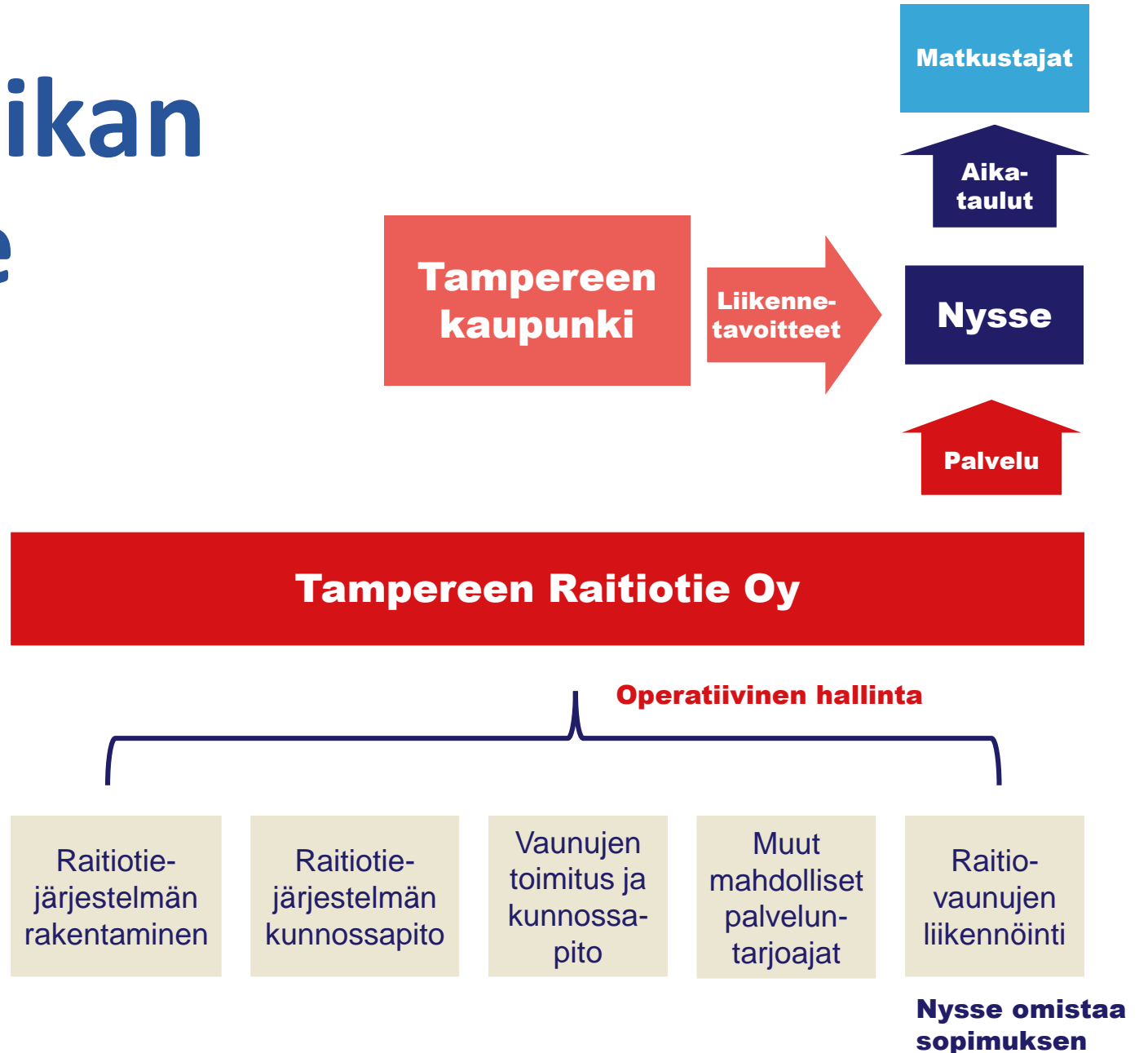
Joukkoliikennelautakunta

Nysse (Tampereen seudun joukkoliikenne)

Tampereen Raitiotie Oy

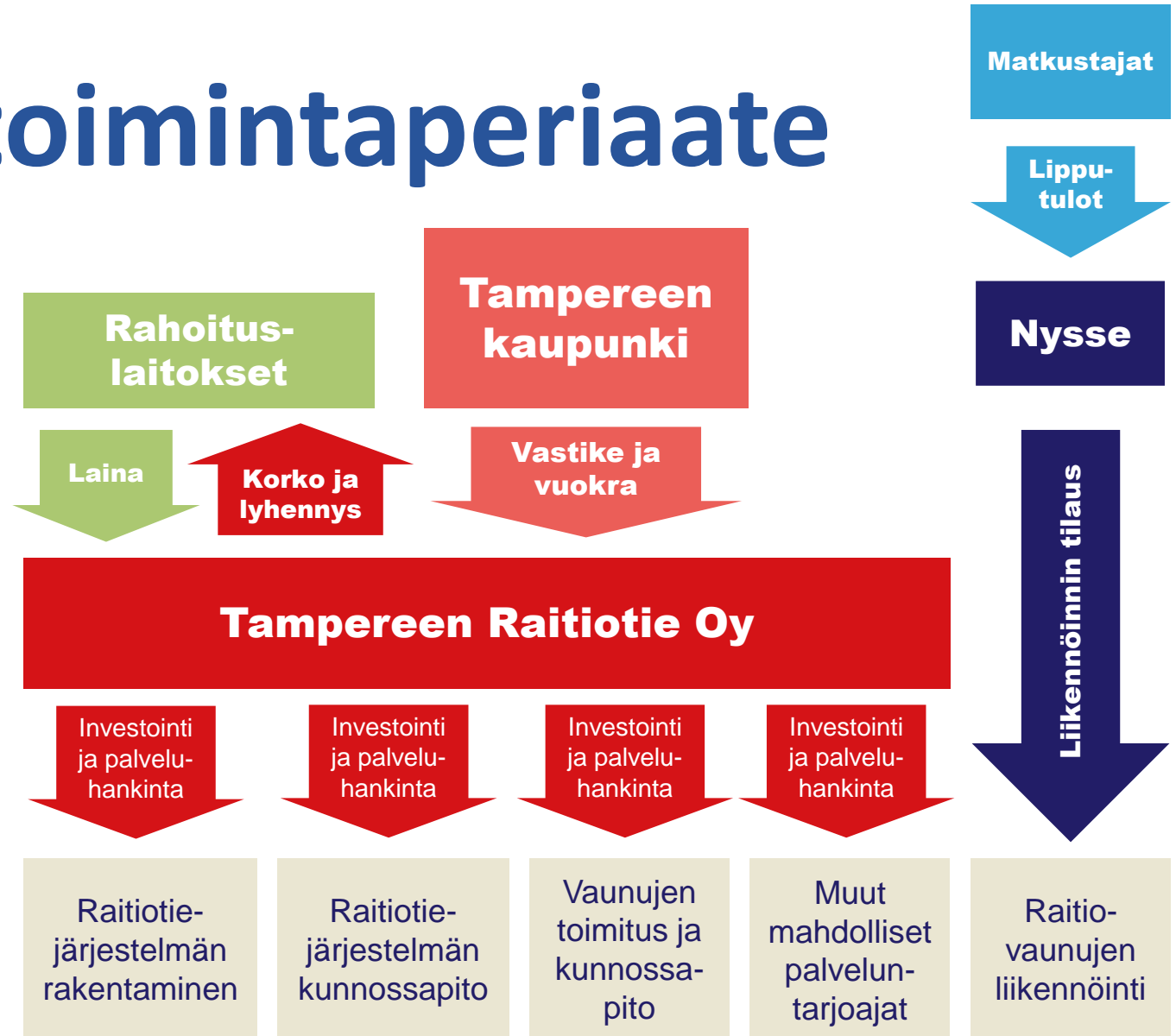
Tampereen Ratikan palvelurakenne

- Tampereen seudun kunnat mitoittavat liikennetavoitteet Nyselle (seudullinen joukkoliikenneviranomaisen) ja Nysse määrittää linjat ja aikataulut.
- Tampereen Raitiotie Oy toimittaa raitiotiepalvelua Tampereen joukkoliikenteelle määritellyn aikataulun mukaisesti.
- Tampereen Raitiotie Oy varmistaa palveluiden saatavuuden ja aikataulussa pysymisen (palvelulupauksen) hallinnoimalla joukkoa palveluntarjoajia.

Taloudellinen toimintaperiaate

- Tampereen kaupunki toimii omistajana Tampereen Raitiotie Oy:ssä. Omistaja on nimittänyt yhtiön hallituksen jäsenet.
- Tampereen Raitiotie Oy nostaa lainat ja rahoittaa niillä hankintoja eri palveluntarjoajilta. Omistajat toimivat lainojen takaajina ja takaukset kunnalle kohdistuvat omistuksen suhteessa.
- Kaupunki maksaa korvausta raitinfraktuurin ja vaunukaluston käytöstä ja kunnossapidosta Tampereen Raitiotie Oy:lle vastikkeina ja vuokrina.

5. Kuntien ja Tampereen Raitiotie Oy:n väliset vastuut ja velvoitteet

Raitiotiehankkeen vastuiden ja velvoitteiden siirtosopimus 2017, 1/2

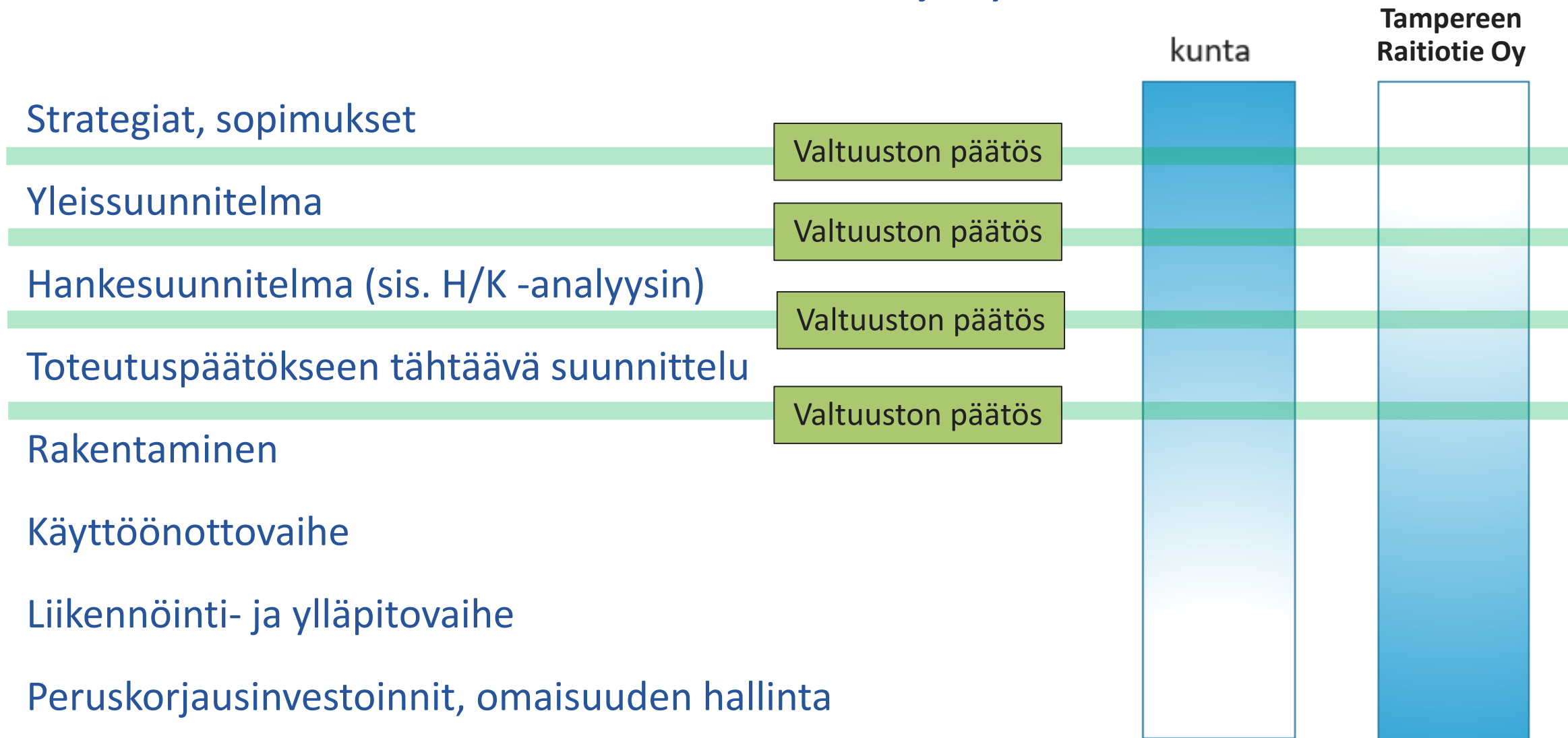
- Kaupunginhallitus hyväksyi 20.11.2017, §651 Tampereen raitiotiehankkeen vastuiden ja velvollisuuksien siirtosopimuksen. Sopimus on allekirjoitettu 21.12.2017.
 - Sopimuksella siirrettiin sopimuksessa määritellyt oikeudet, vastuut ja velvoitteet Tampereen kaupungilta Tampereen Raitiotie Oy:lle.
 - Sopimuksen mukaisesti raitiotieyhtiö vastaa Raitiotieallianssin osien 1 ja 2 kehitys- ja toteutusvaiheiden sopimuksista ja raitiovaunuhankinnan sopimuksesta.
 - Suunnittelun osalta siirtosopimuksessa on sovittu vain Raitiotieallianssin kehitysvaiheiden 1 ja 2 tilaajien tehtävänjaosta:
 - ”Yhtiö toimii Raitiotieallianssin Tilaajana ja Tilaajaosapuolena työn suunnitteluttajana ja rakennuttaja itsenäisesti siltä osin, kun se koskee ratatekniikkaa, ratasähköä, radan ohjauksjärjestelmiä, tukimuureja, siltoja ja varikkotoimintoja.”
 - ”Kaupunki säilyy Raitiotieallianssin Tilaajana ja Tilaajaosapuolena, siltä osin, kun se koskee katu- ja viherympäristön, kaupungin omistaman kunnallistekniikan ja kaupungin valaistus-, sähkö-, tietoliikenne-, valvonta- ja kuivatusjärjestelmien sekä tukimuurien ja siltojen kehittämistoimia.”
- Siirtosopimuksessa ei ole sovittu, mitkä oikeudet, vastuut ja velvoitteet Tampereen kaupungilla ja Tampereen Raitiotie Oy:llä on Seuturaitiotien jatkolinjojen yleis-, hankesuunnittelu- ja toteutukseen tähtäävän suunnittelun vaiheissa.

Raitiotiehankkeen vastuiden ja velvoitteiden siirtosopimus 2017, 2/2

- Siirtosopimuksessa on lisäksi sovittu hallinnon ja yhteistoiminnan periaatteista mm. seuraavaa:
 - ”Tampereen kaupunginvaltuusto tekee raitiotiehankeessa merkittävät investointipäätökset, kuten osan 2 investointipäätöksen. Tampereen kaupunginhallitus tekee päätöksen osan 2 kehitysvaiheen käynnistämisestä sekä voi tehdä pienempiä investointipäätöksiä, kuten pysäkkivarausten toteuttamispäätöksiä.”
 - ”Kaupungin ja Yhtiön toimintaa Hankkeessa koordinoi viikoittain kokoontuva valmisteluryhmä sekä noin 4 kertaa vuodessa kokoontuva ohjausryhmä ja noin 2 kertaa vuodessa kokoontuva sidosryhmillä vahvistettu seurantaryhmä. Kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueella toimiva raitiotien kehitysohjelma vastaa viikoittaisen valmisteluryhmän kokousten valmistelusta ja koollekutsumisesta. Ohjaus- ja seurantaryhmät voivat olla yhteisiä Kaupungin eri kehitysohjelmien, kuten raitiotien, Hiedanrannan ja viiden tähden keskustan kehitysohjelmien kesken.”
 - Osan 1 toteutusvaiheen ajan kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle hankkeen etenemisestä raportoi ensisijaisesti Kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueella toimiva raitiotien kehitysohjelma. Yhtiön velvollisuus on toimittaa tarvittavat tiedot raportointia varten.

Raitiotien toteutushankkeen eri vaiheet

Kunnan henkilöstön asiantuntemusta tarvitaan rakentamis- ja käyttöönottovaiheisiin asti

Raitiotien jatkokehittämisen vastuista ja velvoitteista

- Vuonna 2021 on tavoitteena jatkaa kuntarajat ylittävän raitiotien suunnittelua. Lisäksi Tampereen kaupunginhallituksen ohjauksessa toimivan Raitiotien kehitysohjelman on määrä näillä näkymin päättyä 31.12.2021.
- Tarvetta on määrittää, mitkä ovat Tampereen kaupungin, Tampereen Raitiotie Oy:n ja mahdollisten tulevien raitiotiekuntien vastuut, velvollisuudet ja tehtävänjako raitiotiehankeen eri vaiheissa (yleissuunnittelu, hankesuunnittelu, toteuttamiseen tähtäävä suunnittelu, rakentaminen, käyttöönotto, liikennöinti ja ylläpito).
 - Raitiotien kehittämisen vastuista ja velvoitteista on tarpeen valmistella mahdollisesti uusi sopimus. Seuraavien diojen periaatteet toimivat lähtötietoina valmistelutyölle.

Kuntien ja Tampereen Raitiotie Oy:n vastuiden ja velvoitteiden periaatteet

1. Tampereen Ratikan tavoitteet (yhteinen)
2. Kehittämisryhmä (yhteinen)
3. Lipputuotteet ja aikataulut (Nysse)
4. Liikennöinti ja asiakasviestintä (Tampereen Raitiotie Oy, Nysse)
5. Maankäyttö ja kaavoitus (kunnat)
6. Brändi (Nysse, Tampereen Raitiotie Oy)
7. Asiakaskokemuksen johtaminen (Nysse, Tampereen Raitiotie Oy)
8. Kuntarajat ylittävän raitiotien suunnittelu (kunnat, Tampereen Raitiotie Oy)

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 1/7

1. Tampereen Ratikan tavoitteet (yhteinen)

Tampereen Ratikan vuotuisiksi matkustajamäärätavoitteeksi asetetaan 20 miljoonaa matkustajaa vuonna 2030 ja Ratikalla tehdään silloin 40 % kaupunkiseudun joukkoliikennematkoista.

Matkustajamäärätavoitteiden saavuttaminen edellyttää saumatonta yhteistyötä Tampereen Raitiotie Oy:n, Tampereen seudun joukkoliikenteen, Nyssen, ja kaupunkiympäristön palvelualueen kanssa. Matkustajamäärätavoitteen toteutumista seurataan yhdessä ja poikkeamiin reagoidaan nopeasti.

2. Kehittämisryhmä (yhteinen)

Raitiotielle asetettuja tavoitteita koordinoimaan asetetaan kehittämisryhmä, johon kuuluvat konsernijohtajan asettaman puheenjohtajan lisäksi edustus kaupunkiympäristön palvelualueelta, Nyssestä ja Tampereen Raitiotie Oy:stä. Kehittämisryhmä käsittelee jäljempänä mainittuja strategiatavoitteita ja niiden yhteensovittamista. Kehittämisryhmässä toteutetaan omistajan vaikuttavuusohjausta ja voidaan sopia yli hallintorajojen ulottuvista yhteishankkeista tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 2/7

3. Lipputuotteet ja aikataulut (Nysse)

Nysse vastaa joukkoliikenteen lipputuotteista ja niiden hinnoittelusta sekä lippu- ja maksujärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Nysse vastaa liikenteen palvelutason määrittelystä ja tekee Ratikan linjasto- ja aikataulusuunnittelun.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 3/7

4. Liikennöinti ja asiakasviestintä (Tampereen Raitiotie Oy, Nysse)

Tampereen Raitiotie Oy huolehtii tehtävänsä mukaisesti raitiotien säännöllisestä ja turvallisesta liikennöinnistä osana palveluintegraattorin tehtävää. Liikennöinti toteutetaan palveluallianssina Nyssen, TRO:n ja VR:n kanssa yhdessä.

Matkustajamäärätavoitteiden toteuttamiseen vaikutetaan markkinoinnilla ja asiakasviestinnällä. Markkinointiin luodaan Nyssen kanssa yhteiset pelisäännöt ja varmistetaan, että Ratikan markkinointi on hyvän tavan mukaista ja tukee matkustajamäärien kasvua, luo positiivista kuvaa Tampereen Ratikasta sekä vahvistaa Tampereen Ratikan ja Nyssen brändejä.

Ratikan Asiakasviestintää tehdään Nyssen ja Ratikan yhteistyönä. Viestintävastuut palvelupolun eri vaiheissa on määritelty yhdessä. Ratikan viestintä painottuu pysäkeille ja matkustamiseen vaunussa. Lisäksi ratikkaa viestii ratikkajärjestelmän ominaisuuksista ja kehittämisestä. Nyssen viestintävastuu Ratikassa painottuu matkan suunnitteluun, matkaoikeuden vahvistamiseen ja matkaketjujen toimintaan. Nysse vastaa joukkoliikennejärjestelmän viestinnästä ja markkinoinnista. Tampereen Raitiotie Oy toimii markkinoinnissa ja viestinnässä Tampereen raitiotiejärjestelmän osalta Tampereen Ratikkabrändin mukaisesti.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 4/7

5. Maankäyttö ja kaavoitus (kunnat)

Tulevaisuuden Tampere rakennetaan raitiotieverkoston vaikutusalueelle. MAL-sopimuksen mukaan kunnat kaavoittavat asumisen uudistuotannon pääosin olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. MAL-sopimuksen mukaan uudesta asuinkerrosalasta vähintään 80 % sijoitetaan keskustoihin, aluekeskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille.

Tampereen Ratikka vaikuttaa kaikkeen vaikutusalueensa maankäyttöön. Raitiotien päätepysäkkien ja solmukohtien maankäyttöä kehitetään julkiset ja monipuoliset kaupalliset palvelut huomioon ottaen. Esteettömyys toteutetaan koko raitiotien vaikutusalueella. Liityntäpysäköinti järjestetään osana maankäytön ja liikennejärjestelmän suunnittelua. Liityntäpysäköinti on tulevaisuudessa merkittävä osa joukkoliikenteen palvelupolkua.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 5/7

6. Brändi (Nysse, Tampereen Raitiotie Oy)

Ratikalla ja Nysellä on kummallakin oma brändinsä. Paras lopputulos saavutetaan, kun Nysse ja Ratikka asetetaan brändeinä vahvistamaan toisiaan. Ratikalla on huomattava uutuusarvo, joten liikenteen käynnistysvaiheessa Ratikka toimii joukkoliikenteen brändikärkenä joukkoliikennettä koskevassa viestinnässä. Toisaalta Ratikka on pysyvä osa Tampereen seudun joukkoliikennettä, joten sen käytöstä, hyödyistä ja toiminnasta tulee kommunikoida asiakkaille säännöllisesti myös pitkällä aikajänteellä, jotta sen käyttö, tarpeellisuus ja osuus koko seudun joukkoliikennekokonaisuudessa hahmottuvat.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 6/7

7. Asiakaskokemuksen johtaminen (Nysse, Tampereen Raitiotie Oy)

Ratikan suosio perustuu erinomaiseen asiakaskokemukseen, jonka taustalla on määrätietoinen asiakaskokemuksen johtaminen. Tampereen Raitiotie Oy ja Nysse kehittävät yhdessä vuoropuhelua asiakkaan kanssa. Tampereen Raitiotie Oy mittaa säännöllisesti asiakastyytyväisyyttä yhdessä Nyssen kanssa.

Liityntäliikenne suunnitellaan laadukkaana järjestettynä vaihtona, luontevana osana Ratikan matkaketjua. Ratikka tuo joukkoliikenteeseen uusia elementtejä, kuten taideohjelman ja asiakaspalvelua ratikassa korostavan HOST -ohjelman, jossa Ratikan kuljettajat toimivat myös ajoajan ulkopuolella matkustajapalvelijoina osallistuen mm. maksaneisuuden valvontaan yhteistyössä lipputarkastajien kanssa. Ohjelmilla parannetaan matkustajakokemusta ja lisätään joukkoliikennepalvelujen houkuttelevuutta kokonaisuutena.

Ratikka tulee toimimaan myös fyysisesti uutena mediana Tampereen katukuvassa. Tampereen Raitiotie Oy on sitoutunut kehittämään raitiotiejärjestelmästä uudenlaisen alustan seudun yritysten ja kulttuurielämän markkinointiviestinnälliseen yhteistyöhön.

Yhteisiä periaatteita raitiojärjestelmän kehittämisessä 7/7

8. Kuntarajat ylittävän raitiotien suunnittelu (kunnat, Tampereen Raitiotie Oy)

Tampereen Raitiotie Oy kytketään kiinteästi mukaan seuturatikan suunnitteluun jo hankesuunnitteluvaiheessa. Kunnat tekevät ratkaisun seuturatikan suunnittelusta erikseen.

Kiitos!